

فراموشی روستاها در پست‌های وعده‌ها

وحید عظیم‌نیا دبیر گروه اقتصادی

۱۵مهر در تقویم ما ایرانی‌ها به نام «روز روستا و عشایر» ثبت شده است و نقش بی‌بدیل روستاها و مردمان سختکوش‌اش را در زندگی همه ما یادآوری می‌کند.

اگر نگاهی به آمارهای جدید مرکز آمار ایران بیندازیم، می‌بینیم که بیش از ۸۷درصد بهره‌بردارِی‌های کشاورزی کشور در مناطق روستایی است، یعنی اگر نان سر سفره‌مان هست و اگر گوشت، لبنیات و میوه‌ای در خانه داریم، بخش بزرگی از آن را مدیون زحمت روستاییان و عشایر هاستیم که با دست‌های پینه‌بسته و قلب‌های بزرگ‌شان، چرخ تولید کشور را می‌چرخانند، اما خودشان با مشکلات ریز و درشتی دست‌وپنجه نرم می‌کنند و انگار قرار نیست به این زودی‌ها حل شوند.

طبق سرشماری عمومی کشاورزی ۱۴۰۳، بیش از ۴میلیون و ۲۹۲هزار خانوار بهره‌بردار کشاورزی در کشور داریم که ۸۷درصدشان در روستاها زندگی می‌کنند. از این تعداد، ۷۰درصد خانوارهای معمولی ساکن روستاها هستند، ۲۹درصد بهره‌بردار غیر ساکن و فقط یک‌درصدشان عشایر کوچنده یا شرکت‌های رسمی هستند.

این آمار یعنی روستاها یا یگاه اصلی تولید کشاورزی کشورند. علاوه بر آن، ۱۵میلیون و ۹۰۵هزار هکتار از اراضی کشاورزی در مناطق روستایی است که ۱۴میلیون و ۱۷۹هزار هکتارش زمین زراعی و یک‌میلیون و ۷۲۴هزار هکتارش باغ و قلمستان است و این یعنی ۹۱درصد اراضی زراعی و ۸۸درصد اراضی باغی کشور در روستاها قرار دارد.

گندم که نان هر روزه ماست، پنته‌های ۷میلیون و ۷۴۹هزار هکتار از این اراضی را به خودش اختصاص داده است.

این اعداد داستان زندگی میلیون‌ها نفرند که با خاک و آب و آفتاب، غذای ما را تأمین می‌کنند.

عشایر کوچنده، این مردمان نجیب و مقاوم، فقط ۱/۴درصد از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، اما ۳۴درصد دام سبک کشور را مدیریت می‌کنند.

طبق سرشماری سال ۱۴۰۰، ۲۵۱هزار خانوار عشایری با جمعیتی حدود یک‌میلیون و ۱۱۵هزار نفر در کشور داریم، این یعنی یک جمع کوچک، نقشی بزرگ در تأمین گوشت و لبنیات کشور دارد، اما این زحمتکشان، چه سهمی از توجه و امکانات کشور دارند؟ راستش را بخواهید، وعده‌های زیاد، عمل کم.

دولت‌ها می‌آیند و می‌روند، هر کدام شعارهایی قشنگ‌تر از قبلی سر می‌دهند، اما در عمل روستاها و عشایر همچنان با مشکلات اولیه دست‌به‌گر بیندند، مثلاً همین وزارت جهاد کشاورزی، هر سال موقع پرداخت پول گندم کشاورزان، انگار یادش می‌رود که این پول، نان شب گندمکاران است. تأخیرهای چندماهه در پرداخت‌ها، انگار برای‌اش عادی شده است.

اگر وزارت نفت یا آموزش و پرورش بخواهد حقوق کارکنش را با چند ماه تأخیر بدهد، چه بلایی به پا می‌شود؟ اما انگار چون کشاورز و روستاییان نجیب است و صدایش کمتر به گوش می‌رسد، می‌شود راحت از کنارش گذشت.

این وسط، یک ساختار عریض و طویل به اسم معاونت رئیس‌جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم داریم. به همان اندازه که اسم خیلی پرطمطراقی دارد اما خروجی‌اش یه‌روفتو است.

اگر این معاونت واقعاً کارش را در دست انجام می‌داد، نباید امروز روستاییان با مشکلاتی مثل کمبود آب، نبود جاده مناسب یا دسترسی محدود به خدمات درمانی و آموزشی دست‌وپنجه نرم می‌کردند. انگار این ساختار به‌بیشتر برای نمایش و گزارش دادن ساخته شده‌اند تا حل واقعی مشکلات، حالا بماند که نمایندگان مجلس هم فقط موقع انتخابات یادشان می‌افتد که روستاها وجود دارند.

بعد از رأی گرفتن، انگار نه انگار که این مردمان همان‌هایی بودند که با دست‌های خالی، وعده‌های شان را باور کردند، اما با این همه کم‌کاری، گروه‌های جهادی بی‌صدا و بی‌ادعا، جای خالی دولت را پر می‌کنند.

این جوان‌ها و داوطلبانی که با دل و جان به روستاها و مناطق محروم می‌روند، گاهی تنها روزه امید مردمان این مناطق هستند، از ساخت مدرسه و خانه بهداشت گرفته تا کمک به تأمین آب و برق، این گروه‌ها نشان داده‌اند که اگر اراده‌ای باشد، می‌شود گرهی از کار مردم باز کرد، اما سؤال این است که چرا باید بار مسئولیت دولت روی دوش این گروه‌ها بیفتد؟ مگر دولت‌ها برای همین کارها مالیات نمی‌گیرند؟ مگر وظیفه‌شان تأمین عدالت اجتماعی نیست؟

۷۷درصد بهره‌برداران حقیقی ساکن روستاها باسوادند، این یعنی مردمانی که با خاک و طبیعت کار می‌کنند، آگاه و فهیم هستند، آنها می‌دانند که چه می‌خواهند.

وقتی ۸۰درصد اراضی زراعی روستایی زیر کشت می‌رود (۴۱درصد آبی و ۵۹درصد دیم) و ۷۳درصد باغ‌های روستایی تک‌محصولی و باقی مخلوط هستند و وقتی ۹۰درصد بهره‌بردارِی‌های دامداری به روستاییان تعلق دارد، یعنی این مردمان ستون فقرات اقتصادی کشورمان هستند اما چرا باید این ستون، همیشه زیر فشار مشکلات خم شود؟

زراعت، باغداری، پرورش دام سبک و سنگین، کشت گلخانه‌ای، پرورش زنبور عسل، کرم ابریشم، ماهی و میگو و حتی طیور سنتی نشان‌دهنده ظرفیت عظیم روستاهاست، اما این ظرفیت، بدون حمایت واقعی، مثل گنجی است که زیر خاک مانده است. مثلاً چرا نباید وام‌های کم‌بهره و بوم‌وق به کشاورزان برسد؟ چرا نباید زیرساخت‌های حمل‌ونقل محموله‌شان تقویت شود؟ چرا باید یک روستایی برای یک عمل جراحی ساده، ساعت‌ها راه پیماید تا به بیمارستان برسد؟

عشایر هم داستان خودشان را دارند. این مردمان که با کمترین امکانات، در کوه و دشت دامداری و بخشی از نیازهای کشور را تأمین می‌کنند، انگار همیشه در حاشیه هستند.

۱۷درصد بهره‌برداران دام سبک، عشایر کوچنده‌اند، اما ۳۴درصد دام سبک کشور را مدیریت می‌کنند، این یعنی بازدهی و تازشی که شاید کمتر کسی قدرش را بدانند، اما از این مردمان، نباید از حداقل‌های زندگی مثل آب سالم، مدرسه برای بچه‌های‌شان و خدمات درمانی برخوردار باشند؟

«روز روستا و عشایر» نباید فقط یک اسم در تقویم رسمی باشد، باید تلنگری برای همه ما باشد، به‌خصوص به مسئولانی که پشت میزهای‌شان نشسته‌اند و شاید فراموش کرده‌اند نان سر سفره‌شان از زحمت همان روستایی و عشایری می‌آید که امروز با مشکلاتش تنهاست.

عدالت اجتماعی، شعاری قشنگ است اما وقتی مطرح می‌شود، تعهدی می‌شود که دولت باید به آن عمل کند.

اگر قرار است روستاها ستون امنیت غذایی کشورمان بمانند، باید حمایت‌ها را واقعی و به جای شعار، عمل کرد.

جان کلام آنکه مشکلات اولیه مثل کمبود آب، نبود زیرساخت و تأخیر در پرداخت‌ها نشان می‌دهد دولت‌ها و به ویژه نمایندگان مجلس، آنطور که باید به وظایف‌شان در قبال جامعه روستایی و عشایری عمل نکرده‌اند.

نمایندگان که موکل مردم هستند، باید صدای روستاییان و عشایر را در اولویت قرار دهند، ضمناً اگر فرصتی یافتند، بد نیست سری به معاونت رئیس‌جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم کشور بزنند و ببینند چرا این ساختار عریض و طویل، خروجی ملموسی برای حل مشکلات ندارد!

۵صفر خمسۀ ایرانا

نمایندگان مجلس در گفت‌وگو با «جوان» راهاندازی سامانه جدید «نشانی» را خلاف قانون دانستند

کاسبی غیرقانونی پست و ثبت احوال از جیب مردم

طبق قانون، سامانه املاک و اسکان متولی اجرای پروژه اتصال کدملی به کدپستی و عرضه خدمات رایگان به مردم در این زمینه است

آخرابُ بخشی از دولت در یک اقدام نمایشی و غیر عقلانی و خلاف قانون، سامانه‌ای جدید با محوریت سازمان ثبت احوال و شرکت ملی پست به نام «نشانی» راه‌اندازی کرده‌است که تمامی خدمات اعطایی این سامانه جدید و جمع‌آوری اطلاعات قبلاً در سامانه املاک و

اسکان و طبق ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم جمع‌آوری و تاکنون بیش از ۸۰میلیون کدملی به کدپستی متصل شده است و راه‌اندازی یک سامانه جایگزین، نه تنها موازی‌کاری سامانه نشانی است، بلکه تهدید برای بودجه و رضایت شهروندان است. در همین راستا عضو کمیسیون اصل ۹۰مجلس می‌گوید مجلس جلوی فعالیت کاسبان اتصال کدملی به کدپستی را می‌گیرد و باندهای قدرت و ثروت به دنبال تضعیف سامانه ملی املاک و اسکان هستند. متأسفانه برخی افراد و سازمان‌ها به دنبال ایجاد مسیرهای موازی و بعضاً انحرافی اتصال کدملی به کدپستی هستند که مجلس قطعاً جلوی اقدامات غیر قانونی آنها را خواهد گرفت. ■ ■ ■

راه‌اندازی سامانه جدید «نشانی» با وجود سامانه املاک و اسکان به موازی‌کاری و هدر رفت بودجه می‌انجامد. کارشناسان معتقدند این اقدام نه تنها سرمایه‌گذاری‌ها را کاهش می‌دهد بلکه مردم را نیز دچار سردرگمی می‌کند. پیشنهاد شده است به جای ایجاد سیستم جدید، امکانات و ظرفیت‌های سامانه فعلی توسعه یابد. این رویکرد از دوباره‌کاری جلوگیری و مدیریت منابع را بهبود می‌بخشد. راه‌اندازی سامانه نشانی از نظر قانونی خلاف است و سال گذشته نیز با تلاش‌های مذبح‌خانه سازمان ثبت احوال، شاهد باطل کردن مصوبه هیئت وزیران در همین زمینه از سوی مجلس بودیم ولی باز هم این اقدام خود را ادامه دادند تا شائبه کاسبی جدید از محل خدمت ساختگی به شرکت ملی پست و سازمان ثبت احوال نسبت داده شود.

در همین رابطه علی خضریان، عضو کمیسیون اصل ۹۰ مجلس با اشاره به اینکه مجلس جلوی فعالیت کاسبان اتصال کدملی به کدپستی را می‌گیرد و باندهای قدرت و ثروت به دنبال تضعیف سامانه ملی املاک و اسکان هستند، خاطر نشان کرد: «متأسفانه برخی افراد و سازمان‌ها به دنبال ایجاد مسیرهای موازی و بعضاً

اضافی بر آنان جلوگیری به عمل بیاید. وی ادامه داد: در شرایطی که شهروندان در حوزه مسکن با مشکلات جدی مواجه هستند واز عهده هزینه‌ها برنمی‌آیند، تعریف هزینه‌های جدید در قالب ارائه خدمات مختلف کار درستی نیست، به ویژه وقتی این وظیفه بر عهده سامانه املاک و اسکان قرار داده شده و در حال انجام است. ارائه مجدد آن از سوی سازمان پست و دریافت وجه کار درستی نیست.

■ **در یافت مبلغ در مقابل خدمت اتصال کدملی به کدپستی غیرقانونی است**

عمر علی‌پور، نماینده ماکو در مجلس نیز در ارتباط با این موضوع که اتصال کدملی به کدپستی بر اساس قانون بر عهده سامانه املاک و اسکان و الان به صورت رایگان این کار ذیل سامانه مورد بحث در حال انجام است و هم‌زمان سازمان پست نیز به ارائه این خدمت و دریافت مبلغ از مردم مبادرت کرده است، تصریح کرد: متأسفانه شاهد هستیم که سازمان پست اقدام خلاف قانونی را صورت داده است. وقتی اتصال کدپستی و کدملی به صورت رایگان در سامانه املاک و اسکان بر اساس قانون در حال انجام است، تعریف این خدمت به عنوان یکی از خدمات سازمان پست و مطالبه مبلغی از مردم درست نیست. وی ادامه داد: اتصال کدملی به کدپستی از سوی سازمان پست و دریافت مبلغ از مردم خلاف قانون است و دستگاه‌های نظارتی باید به این موضوع ورود کنند. اجرای صحیح قوانین مصوب مجلس در راستای حل مشکلات مردم باید در دستور کار باشد. این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: تکمیل و راه‌اندازی سامانه املاک و اسکان با این هدف در دستور کار قرار دارد که از مشکلات مردم در حوزه مسکن کم کنیم و به ساماندهی امور در این بخش بپردازیم. کاستن از هزینه‌های اضافی شهروندان در حوزه مسکن یکی از اهداف سامانه املاک و اسکان است. علی‌پور گفت: به جای اینکه به فکر درآمذایی برای سازمان‌های مختلف باشیم، باید اهتمام خودمان را برای حل مشکلات مردم و کاهش هزینه‌های آنها بگذاریم؛ مردمی که در موقعیت‌های مختلف نشان داده‌اند چانه‌در خدمت کشور و منافع ملی هستند، لیاقت حمایت بیشتر از اینها را دارند. نباید با اقداماتی مانند ارائه خدمت اتصال کدملی به کدپستی از سوی سازمان پست و دریافت مبلغ از مردم زمینه ناراضی عمومی را به وجود بیاوریم.

وی ادامه داد: در حال حاضر مردم به اندازه کافی درگیر هزینه‌های اضافی و بالا هستند. نباید با اقدامات خلاف قانون بار سنگین‌تری بر دوش مردم بگذاریم. اتصال کدملی به کدپستی در سامانه املاک و اسکان و هدف دسترسی سریع به اطلاعات شهروندان و تسریع انجام کارهای اداری در جریان است. ارائه هم‌زمان این خدمت از سوی سازمان پست در ازای دریافت مبلغ هیچ معنایی ندارد.

■ **موازی‌کاری سازمان پست و دریافت مبلغ از مردم غیرقانونی است**

منصور علیمردانی، نماینده ابهر، سلطانیه و خرمدره در مجلس با اشاره به این موضوع که اجرای صحیح و دقیق قوانین اهمیت زیادی دارد و از بروز هرج و مرج جلوگیری به عمل می‌آورد، تصریح کرد: اینکه سازمان پست به ارائه خدمت اتصال کدملی و کدپستی بپردازد و در مقابل ارائه این خدمت مبلغی را دریافت کند، خلاف قانون است، باید از این اقدام جلوگیری به عمل آید. وی ادامه داد: در هیچ قانونی نیامده است که سازمان پست کشور به ارائه خدمت اتصال کدپستی و کدملی بپردازد و در مقابل آن مبلغی را دریافت کند. به نظر می‌رسد، این اقدام در راستای درآمذایی برای سازمان پست است که اقدام درستی نیست.

این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: به منظور حل و فصل مشکلات مردم در حوزه مسکن، تکمیل و راه‌اندازی سامانه املاک و اسکان مدنظر قرار گرفته است. اتصال کدملی و کدپستی از وظایف قانونی این سامانه است که به صورت رایگان باید ارائه شود. انجام این کار از سوی سازمان پست و دریافت مبلغ برای این کار قانونی نیست.

علیمردانی گفت: مردم به اندازه کافی در حوزه مسکن دچار مشکلات جدی و عدیده هستند. نباید با اجرای نادرست قانون به مشکلات آنها اضافه کنیم. انجام خدمت اتصال کدملی به کدپستی در چار چوب سامانه املاک و اسکان باید انجام یپذیرد. طبق قانون این خدمات تاکنون رایگان به مردم انجام می‌شد و نباید موازی‌کاری در ایجاد سامانه جدید با هزینه اضافی و تخلف در اجرای قانون صورت گیرد و جلوگیری از انجام این کار از سوی سازمان پست و ثبت احوال ضرورت دارد. وی ادامه داد: در حالی که تکمیل اطلاعات سامانه املاک و اسکان جریان دارد، ارائه خدمت اتصال کدملی و کدپستی از سوی سازمان پست کشور با دریافت مبلغ اقدام درستی نیست. این کار نه تنها غیرقانونی است، بلکه در راستای منافع مردم هم نیست. این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: ارائه خدمات سامانه املاک و اسکان از جمله اتصال کدملی به کدپستی به صورت کاملاً رایگان در راستای منافع مردم و حل مشکلات آنها در حوزه مسکن است. دریافت مبلغ در مقابل ارائه این خدمت از سوی سازمانی که بر اساس قانون اجازه ارائه این خدمت را ندارد، اقدام درستی نیست.

واکاوی چالش‌های لجستیکی در نشست «اطلس تجارت ایران»

بهبته کرد که در مرحله دولت یا حکمرانی دیجیتال تعریف می‌شود و در گام بعد هوش مصنوعی را به کار گرفت.

■ **بررسی چالش‌های لجستیک در نشست اطلس تجارت ایران**

متأسفانه نهادهای متولی لجستیک در ایران به دلیل نبود داده‌های شفاف، امکان برپارزش و پی‌ریزی راهبردهای باعث است از دست داده‌اند و همین مسائل باعث شده است ایران در بخش ترازیت با وجودی که در شاهراه جهانی شرق- غرب و شمال- جنوب واقع شده، نتواند به خوبی از این مزیت استفاده کند. به طور کلی چالش‌های این بخش را می‌توان در «اطلس تجارت ایران» و به عنوان یکی از بخش‌های آن دید. زیرساخت‌های لجستیک باید در چار چوب اطلس تجارت ایران و با اعمال این حکمرانی خوب در موضوع ترازیت، نگهداری از زیرساخت‌ها، توسعه زیرساخت‌ها، اولویت‌بندی‌ها، بهسازی و نوسازی داشته‌ها و هم‌افزایی میان دستگاه‌های مختلف از وزارت امور خارجه تا صمت توسعه یابد.

در همین راستا پاییز امسال نشستنی با موضوع اطلس تجارت ایران از سوی اندیشکده حکمرانی هوشمند در خانه اندیشه‌ورزان برگزار می‌شود تا این موضوع مهم با حضور صاحب‌نران و ذی‌نفعان این حوزه، به بحث و بررسی گذاشته شود.

■ **رئیس اندیشکده حکمرانی هوشمند**

مشکوکه، از هوش مصنوعی هم بهره گرفت. سامانه جامع انبار‌ها به‌عنوان یکی دیگر از بخش‌های لجستیک کشور هم هنوز به طور کامل اجرایی نشده است. این وضعیت باعث شده است آمار دقیقی از مواد و کالاهای انبارشده در کشور وجود نداشته باشد و مقاصد بارهای در حال تردد هم مشخص نباشد.

دوربین‌های پلاک‌خوان را هم می‌توان یکی دیگر از بخش‌های لجستیکی کشور قلمداد کرد. متأسفانه این بخش که با سطح بسیار پایین عملکرد و خطای بسیار زیاد مواجه‌است برای هوشمندسازی لجستیک، نیاز به بازبینی و اصلاح دارد.

همین نقص‌ها باعث شده است سوابق تردد کامیون‌های کشور بر اساس داده‌های متقن و صحیح و با ابزارهای سیستمی و ماشینی قابل استفاده ثبت نشود.

برای رفع همه این نواقص و بهبود فرایندهای لجستیکی کشور باید به سمت استفاده از هوش مصنوعی و کاهش وابستگی امور به انسان برویم، چون اتکار به انسان باعث از دست رفتن سه اصل سرعت، دقت و استمرار خواهد شد، همچنین هوش مصنوعی نسبت به انسان از سرعتی بسیار بالا برخوردار است و خطای بسیار کمی دارد، بنابراین باید گام به گام و به سرعت، دولت یا حکمرانی الکترونیک را در لجستیک اعمال و بر مبنای آن به تهیه داده‌های قابل خوانش برای ماشین پرداخت، سپس باید فرایندهای قدیمی را به پایه آنالیز داده

چون گمرک، راهداری، بنادر و دریانوردی، راه‌آهن و سیستم‌هایی چون سامانه جامع انبار،ها، سپهتن، ثبت سفارش و دوربین‌های نظارت جاده‌ای را در بر می‌گیرد و بسا توجه به عقب‌مانده‌گی‌ایی این بخش‌ها وجود دارد و همچنین تجربه جنگ ۱۲ روزه، همه این زیرساخت‌ها، سازمان‌ها و

اقتصاد سازمان‌مند بازبینی است. گمرک یکی از بخش‌های مهم لجستیکی است که نه تنها در زمینه هوشمندسازی بلکه حتی با مباحث اولیه‌ای چون دولت الکترونیک هم فاصله زیادی دارد. مثلاً هنوز در گمرک از اسناد فیزیکی استفاده می‌شود و سامانه‌های آن ظاهراً الکترونیک شده‌و از بستری برای انتقال تصویر اسناد فیزیکی فراتر رفته‌اند، همچنین دستگاه‌هایی مثل روزارت Maine و شرکت Planning System برای ساخت کانتینرهای هوشمند مجهز به حسگرهای تشخیص مواد شیمیایی، زسمتی، هسته‌ای، منفجره و مخدر غیرقانونی در سال ۲۰۰۴ یکی از نمونه‌های بهینه‌سازی فرایندهای لجستیکی برای ارتقای امنیت در داخل مرزهای این کشور بود.

با این مقدمه، گمرک‌سازی‌های دقیق تا سال ۲۰۰۰میلادی، فقط ۲درصد کانتینرهای ورودی به ایالات متحده را پوشش می‌داد اما اجرای ابتکار امنیت کانتینر باعث شد امروز مأموران گمرک و حفاظت مرزی در ۶۱بندر مهم جهان حاضر باشند و نظارت دقیق بر کانتینرهای ورودی به ۸۰درصد برسد.

■ **زیر ساخت‌های لجستیکی ایران نیازمند بازبینی است**

امپست‌بازرسی‌های سنتی باعث ضعف در نظارت بر ترافیک کالا در جاده‌ها شده است. برای بهبود فرایندهای لجستیکی کشور، علاوه بر تأمین این تجهیزات به میزان کافی، باید برای تشخیص سریع، دقیق و کم‌خطای رفتارهای